

Friskolernes rolle i lokalsamfundet

35 pct. af friskoleeleverne bor i byer med under 500 indbyggere.¹¹ I folkeskoleregi er det kun 13 pct. Det er både en konsekvens af de masselukninger af folkeskolerne, der er sket siden 2007, og et bevis på, at den lokale skole har en særlig værdi, og at friskolerne reelt henvender sig til alle.

Friskolerne spiller ofte en væsentlig rolle som lokale kraftcentre. På halvdelen af landets friskoler bruger eksempelvis de lokale idrætsforeninger skolens faciliteter. Også pensionistforeninger, husflidsforeninger, aftenskoler, ungdomsklubber,

musikskoler, dagplejere, billedskoler m.v. finder vej til friskolernes lokaler og arealer.

Mange lokalsamfund har bevist, at skolen er afgørende for at udvikle et lokalsamfund. Sådan forholder det sig også for Feldballe på Djursland.

I det følgende kan du læse om, hvilken rolle Feldballe Friskole og Børnehus spiller for de ildsjæle, der tegner byens udvikling.

¹¹ Friskolernes elever 2009-2019 – Registerbaseret undersøgelse af friskoleelevers socioøkonomiske forhold og demografi, Analyse & Tal, november 2020.

CASE

Scan QR-koden og få en videofortælling om Feldballe som aktiv landsby.

Feldballe – en lille by, under stor udvikling

Ved foden af Mols Bjerge, 30 minutters kørsel fra Aarhus ligger en lille by, som du måske engang har kørt igennem uden at tænke mere over det. Fra hovedvejen ligner den mange andre små byer i Danmark, men når du først bevæger dig ned ad de små villaveje, forbi nogle af gårdene eller går rundt i økolandsbyen Friland og måske også støder på én af byens ildsjæle, vil du hurtigt se, at byen slet ikke er så anonym. Byen hedder Feldballe. Og her led den lokale folkeskole samme skæbne, som mange andre små folkeskoler i 2009. Skolen lukkede, og mange i den lille by i Syddjurs Kommune frygtede, at byen langsomt ville blive affolket, men sådan skulle det ikke gå. Lokale kræfter kæmpede for at etablere en friskole. Det lykkedes. Feldballe Friskole slog dørene op i 2010. Og det modsatte skete; indbyggertallet er steget med 46% over de sidste 20 år. I 2017 kom også Børnehuset til – med vuggestue og børnehave. Økolandsbyen Friland har også sat gang i byen. Størstedelen af indbyggerne i Feldballe er børnefamilier, og gennemsnitsalderen i byen er 39 år, hvilket er det laveste i hele Syddjurs Kommune.

Byen har nu en friskole og herunder et dagtilbud, en privatejet hal med tilhørende skateboardbane, en kirke, en bager, en vinhandel, en restaurant (som er at finde på michelinguiden), og snart også indkøbsfællesskabet, Kooperativet, styret af lokale kræfter.

Feldballe blev kåret som årets landsby af Region Midtjylland i 2016.

FAKTA

Indbyggertal

2000	350
2012	444
2020	511

Gennemsnitsalder 39 år

Boligpriser 13.108 kr./m²

Friskole elevtal

2010	85
2020	154
Børn i dagtilbud	40 børn

HVAD BETYDER FRISKOLEN FOR LOKALSAMFUNDET?

JENS PETER MØLGAARD

Formanden for distriktsrådet

Jens Peter Mølgaard er formand for Distriktsrådet Feldballe og omegn. Jens Peter bor i Friland, hvor han har boet siden 2006.

"Friskolen er en gevinst for byen. Den trækker folk til, som gerne vil noget, og som kan noget. Hvis skolen lukkede ville området være under afvikling. Det kan man se i andre lokalsamfund, hvor den nedadgående spiral startede, fordi skolen lukkede."

TINE VALBJØRN ANDERSEN

Københavnfamilien

Tine Valbjørn Andersen er flyttet med sin mand, Jonas og hendes børn Elin og Olaf fra Københavnsområdet til Feldballe.

"Vi havde en drøm om at finde et nedlagt landbrug, hvor der kunne være plads til os og til min mands far, som bor ovre i den anden længe. Og det kunne bedre lade sig gøre her end omkring København, hvor vi boede før. Vi har 25 hektarer, vores egen skov og masser af plads. Og børnene kan selv komme i skole. Vi er flyttet herover for at få fritgående børn, og det har vi fået [...] Før vi købte huset, var vi i tvivl om, vi kunne få plads til børnene på skolen. Hvis ikke de havde fået plads, så skulle vi ikke bo her. Skolen er afgørende for vores valg."

MORTEN SKOVHOLM

Ejendomsmægleren

Morten Skovholm er ejendomsmægler og indehaver af Home i Rønde.

"Da friskolen bliver etableret, kan vi se, at der kommer en stigende efterspørgsel fra børnefamilier. Du kan skabe et liv her, uden at du skal ligge og køre til det hele. Her er en skole, dagtilbud og fritidsaktiviteter. Det er et stort aktiv."

Priserne stiger i de store byer, men her i Feldballe er priserne også stigende. Sidste år havde vi et fint, renoveret hus her, som gik i overbud. Det blev solgt for 1.750.000, i dag ville det hus sagtens kunne være sat til salg for 2.000.000. Priserne i Feldballe er steget 20-25% over de sidste par år. I øjeblikket ligger husene til salg i max en måneds tid, for to år siden lå de i tre-seks måneder. Det er helt klart pga. friskolen og placeringen."

BENEDIKTE BOCK PEDERSEN

Præsten

Benedikte Bock Pedersen er præst og provst i Feldballe.

"Skolen er et sted, som skaber sammenhængskraft i byen. Skolen er en fuldstændig afgørende faktor for, at Feldballe er et rart sted at bo. Det ville heller ikke være attraktivt for mig at være præst i en by, hvor ikke der er en skole. Jeg elsker at have de lokale konfirmander og minikonfirmander, arbejdet med dem er fuldstændig fantastisk. Jeg ville ikke søge en stilling, hvor der ikke er konfirmander, det ville være et kedeligere præsteliv. Hvis ikke den der skole var der, ville jeg også overveje, om det her var et sted, jeg overhovedet ville bo. Så vigtig er skolen."

HVAD BETYDER FRISKOLEN FOR LOKALSAMFUNDET?

JONATHAN HVIDBJERG

Indkøbsfællesskabsformanden

Jonathan Hvidbjerg er formand for foreningen bag indkøbsfællesskabet Kooperativet

"Vi har en stor selvtilid og forståelse for, at når vi sætter os noget for, så bliver det til noget. Det har vi lært ved at starte en friskole, som er et projekt, der er lykkedes. Nu starter vi et indkøbsfællesskab, og det skal nok også blive en succes, nøjagtig ligesom friskolen."

TRINE ANDREASSEN

Forkvinde for bestyrelsen

Trine Andreassen, forkvinde for Feldballe Friskole og Børnehus

"Feldballe Friskole og Børnehus er et sted, hvor børnene har plads til at være dem, de er. Og opbakningen er kæmpestor fra byen. Det er alfa omega for et lille bysamfund, som vores, at der er et liv, som skabes gennem skolen og daginstitutionen. Når man skal vælge et sted at bo, er det jo også kæmpe faktorer. Friskolen og Børnehuset er både det naturlige valg for folk, som bor her i byen, men vi har også et kæmpe opland, så vi har mange børn, der bliver kørt hertil, fordi forældrene aktivt har valgt stedet."

MICHAEL STEGGER

Hvad siger lokalpolitikere?

Michael Stegger, Socialdemokratiet

"Det er åbenlyst, at friskolen er en aktiv medspiller for hele lokalsamfundet i Feldballe – ikke kun som skole, men for hele samfundet og kulturlivet. Friskolen er med til at løfte hele byen. Jeg kunne jeg godt tænke mig, at friskolerne blev anerkendt noget mere for – altså den aktive rolle de har i de små lokalsamfund – ligesom her i Feldballe."

Claus Wistoft, Venstre

"Kommunen og friskolerne skal kunne arbejde sammen – det er vigtigt. Friskolerne bidrager til en større diversitet, og derudover sørger friskolerne for, at kommunen er geografisk dækket i forhold til skoletilbud. Derfor skal kommunen se friskolerne som et supplement fremfor en konkurrent. Her i Syddjurs gør vi et stort arbejde for, at friskolerne og folkeskolerne bliver behandlet lige – omvendt forventer vi også, at friskolerne løfter et socialt ansvar."

CLAUS WISTOFT

Forslag til spørgsmål:

- Hvad betyder det for kommunen, at der er friskoler og private grundskoler?
- Hvilken rolle spiller friskoler og private grundskoler for de små (og store) byer?